

BPrAL AAB
INSTITUCIONI I ARSIMIT UNIVERSITAR

UNIVERSITETI AAB
FAKULTETI SHKENCA KOMPJUTERIKE
Inxhinieria Softuerike

Hyrje në programim nga ana e serverit
me PHP

Ushtrime

Pse PHP?

- ▶ Lehtë e kuptueshme
- ▶ Sintaksa e ngjashme me C
- ▶ Biblotekë të madhe të funksioneve
- ▶ Vendoset direkt në HTML
- ▶ Platform e pavarur
- ▶ Web Server i pavarur
- ▶ Free dhe Open Source

...

-
- ▶ PHP: Hyper PreProcessor – është nga [Rasmus Lerdorf](#) (Kanada)
 - ▶ Më vonë është zhvilluar edhe nga Zeev Surashi dhe Andi Gutmans (Israel)
 - ▶ PHP – Personal Home Page

...

- ▶ Pavarësisht nga Sistemi Operativ që përdorim nevojitet të instalohet një web server, ku pastaj instalohet PHP dhe MySQL.
- ▶ Pra meqenëse PHP është gjuhë programuese script server, atëherë serveri kërkohet patjetër.

Sistemi operativ	Serveri
Windows	WAMP
MacOS	MAMP
Linux	LAMP
Te gjitha	XAMPP

Web server

- ▶ Web server të nevojshëm janë:

- ▶ WAMP(www.wampserver.com/)
ose
- ▶ XAMP (<http://www.apachefriends.org>)
servers

- ▶ Puna praktike në laborator:

- ▶ <http://phpfiddle.org/>

Windows

your operating system

Apache

web server

MySQL

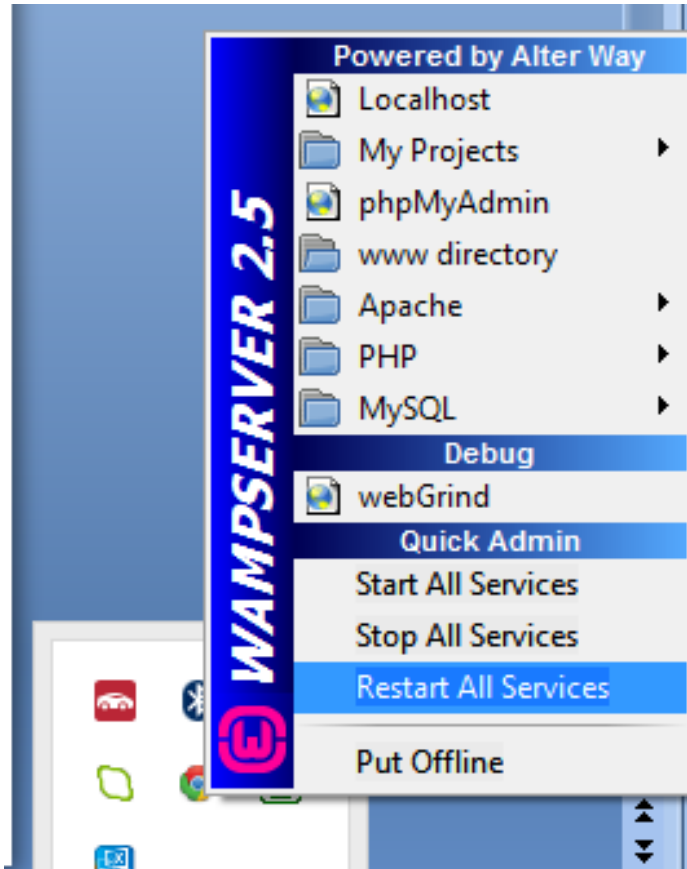
database server

PHP

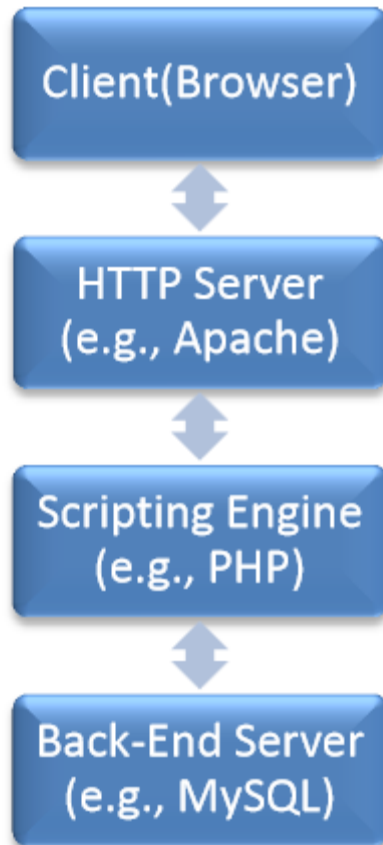
programming language

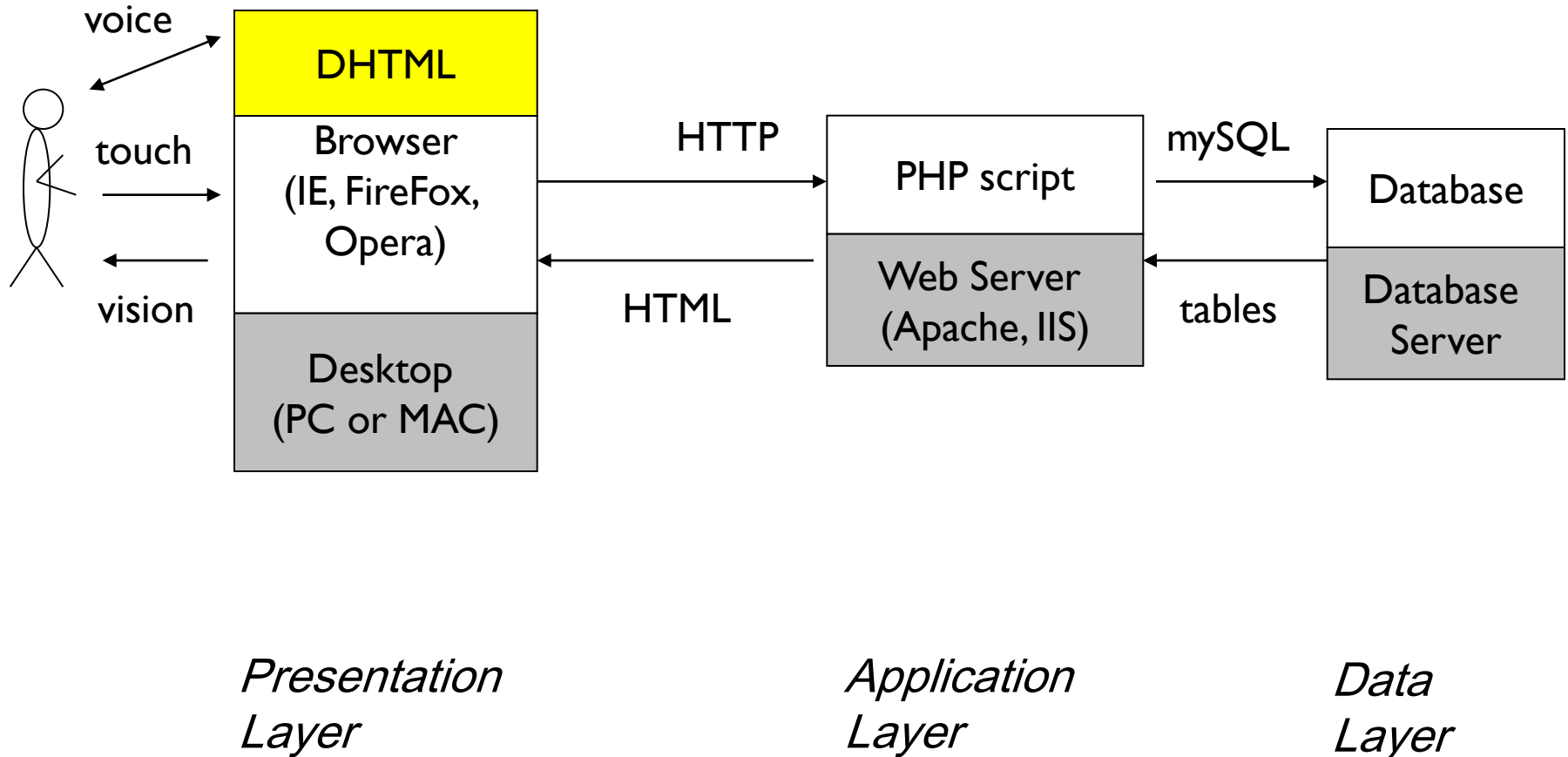
...

Arkitektura e web aplikacionit

Arkitektur tri shtresore

Tagu në php

- ▶ Hapja e tagut të kodit të PHP-s bëhet në këtë mënyrë:

`<?php` - Hapja e tagut

`?>` - Mbyllja e tagut

`<%`

-ASP forma

`%>`

Shembull

```
echo "Hello, world!";
```

```
print "Hello, world!";
```


Variablat në php

- ▶ Variabla në PHP deklarohet përmes shenjes së dollarit “\$”, e cila vendoset para çdo fjale që në emrojmë variablen.

```
$variabla = 3;
```

```
$_variabla = “Hello”;
```


...

- ▶ **Variablet ndahen në:**
 - ▶ **Local** (deklarohen mbrenda funksionit dhe përdoren vetëm në atë funksion)
 - ▶ **Global** (deklarohet jasht funksionit dhe nuk qaset mbrenda funksionit vetm jasht funksioneve)
 - ▶ **Statike** (deklarohet variabla e cila kerkohet qe gjat gjith kohes te kete informaten e caktuar)

Tipet e variablave

- ▶ String
- ▶ Integer
- ▶ Float
- ▶ Boolean
- ▶ Array
- ▶ etc

```
<?php
$x = 17.365;
var_dump($x);
?>
```

Float(17.365)

Shembull

```
<?php  
$var1="Mireserdhet,";  
$studenti="Linda!";  
echo $var1." - ".$studenti;  
  
?>
```


...

Nje string futet brenda thojzave “”

Shembull:

- ▶ echo “Persendetje!”;

Nje string gjithashtu mund te ruhet ne variable

Shembull:

- ▶ \$variabla = “Persendetje”;

- ▶ echo \$ variabla;

ose

- ▶ echo \$ variabla.” Linda”;

Lejohet dhe kjo:

- ▶ echo “{ \$variablalme } Linda”;

Funksionet e Stringjeve

- ▶ `$stringuPare = "Sot është ditë e marte,";`
- ▶ `$stringuDyte = " dita e dytë e javës.";`
- ▶ `$stringuTret = $stringuPare;`
- ▶ `$stringuTret .= $stringuDyte;`

Rezultati:

- ▶ `"Sot është ditë e marte, dita e dytë e javës.";`

Disa funksione bazike

- ▶ Shkronjat e vogla: `<php? echo strtolower($stringuTret); ?>`
- ▶ Shkronjat e mdha: `<php? echo strtoupper($stringuTret); ?>`
- ▶ E para e madhe: `<php? echo ucfirst($stringuTret); ?>`
- ▶ Fjala me te madhe: `<php? echo ucwords($stringuTret); ?>`

Numrat integer

```
<?php
```

```
$var1 = 34;  
$var2 = 78;  
?>
```

```
Rezultati: <?php echo ((1+2+$var1) * var2) / 2-5 ?>
```

```
+=: <?php $var1 +=4; echo $var1; ?>
```

```
-=: <?php $var1 -=4; echo $var1; ?>
```

```
*=: <?php $var1 *=4; echo $var1; ?>
```

```
/=: <?php $var1 /=4; echo $var1; ?>
```

```
Rritja: <?php $var2++; echo $var2; ?>
```

```
Zvoglimi: <?php $var2--; echo $var2; ?>
```


Numrat float

Vlera absolute: `<?php echo abs(0 - 300); ?>`

V. Eksponenciale: `<?php echo pow(2,8); ?>`

Rrenja katrore: `<?php echo sqrt(144); ?>`

Moduli: `<?php echo fmod(20,7); ?>`

Random (dicka): `<?php echo rand(); ?>`

Random (min, max): `<?php echo rand(1, 10); ?>`

Vargjet

```
$shtetet = array("Kosova", "Shqiperia", "Zvicrra");
```

```
echo $shtetet[1];
```

```
<?php
```

```
$shtetet =array("Kosova","Shqiperia","Zvicrra");
```

```
echo "Shtetet: " . $shtetet[0] . ", " . $shtetet [1] .  
" and " . $shtetet[2] . ".";
```

```
?>
```


...

-
- ▶ `$shtetet = array(Kosova, Shqiperia, Zvicrra);`
`echo count($shtetet);`
 - ▶ `sort()` – sortimi ne rritje
 - ▶ `rsort()` – sortimi ne zvoglim
 - ▶ `asort()` – sortimi ne rritje I akorduar ne vlera
 - ▶ `ksort()` - sortimi ne rritje I akorduar ne qeles
 - ▶ `arsort()` - sortimi ne zvogllim i akorduar ne vlera
 - ▶ `krsort()` - sortimi ne zvoglim I akorduar ne qeles

Referenca

- ▶ [Wikipedia](#)
- ▶ [PHP home](#)
- ▶ [PHP Manual](#)
- ▶ [w3c.schools](#)
- ▶ [Zend](#)
- ▶ [PHP in CEMS](#)
- ▶ <http://phplens.com/lens/php-book/optimizing-debugging-php.php>
- ▶ <http://dritonhaxhiu.com/kurse/php-mysql>

